

LOKALNI PLAN UPRAVLJANJA ČVRSTIM OTPADOM

PROGRAM PODRŠKE PROSTORNOM PLANIRANJU OPŠTINA NA KOSOVU

OPŠTINA
ELEZ HAN

Sproveden od:

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Finansirano od:

**SWEDISH DEVELOPMENT
COOPERATION**

Slučaj Opština Elez Han

LOKALNI PLAN UPRAVLJANJA ČVRSTIM OTPADOM

Juli 2014

PROGRAM PODRŠKE PROSTORNOM PLANIRANJU OPŠTINA NA KOSOVU

OPŠTINA
ELEZ HAN

Sproveden od:

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

Finansirano od:

**SWEDISH DEVELOPMENT
COOPERATION**

Lokalni Plan Upravljanja Cvrstim Otpadom za Opštinu Elez Han 2014 – 2019 je razvijen od strane Programa za Podršku Kosovskim Opštinama u Prostornom Planiranju (MuSPP), koji realizuje UN Habitat i finansira se od strane Swedish Development Cooperation; zajedno sa opštinom Elez Han, odnosno Odeljenje za Javne Službe i Emergenciju. Ovaj dokument je revizija Plana za Održivo Upravljanje Cvrstim Otpadom za Opštinu Elez Han 2011-2015. Konačna verzija ovog dokumenta je pripremljena u Julu 2014.

Pregled sadržaja

Skraćenice	ii
I. Uvod i istorijat.....	1
1.1 Trenutno stanje u upravljanju otpadom	1
1.1.1 Opština Elez Han.....	1
1.1.2 Količina i sastav otpada	3
1.1.3 Usluge upravljanja otpadom i metode odlaganja otpada	4
1.1.4 Separacija, kompostiranje i reciklaža otpada	5
1.1.5 Organizacioni i finansijski aspekt trenutnog upravljanja otpadom	5
1.2 Sadržaj i razvoj plana za upravljanje otpadom	6
II. Ciljevi.....	7
III. Mere za unapređenje.....	8
3.1 Usluge prikupljanja otpada.....	8
3.2 Promovisanje kompostiranja.....	8
3.3 Uvođenje reciklaže	9
3.4 Uklanjanje divljih deponija otpada	9
3.5 Upravljanje građevinskim otpadom	9
3.6 Čišćenje ulica	10
IV. Finansiranje upravljanja otpadom	11
4.1 Naknade za otpad	11
4.2 Podrška iz opštinskog budžeta	11
V. Mere podrške.....	12
5.1 Kampanja za podizanje javne svesti.....	12
5.2 Programi obučavanja.....	12
VI. Uredbe i sprovođenje	13
6.1 Razmatranje propisa upravljanja otpadom	13
6.2 Sprovođenje	13
Aneks I. Članovi radne grupe za izradu plana za upravljanje otpadom u opštini.....	14
Aneks II. Akcioni plan	15
Aneks III. Podaci o otpadu „Sharrcem-a“	21

Lista tabela

Tabela 1.1.1 Broj stanovnika u naseljama.....	2
Tabela 1.1.2 Kolicina nastalog otpada.....	3
Tabela 1.1.3 Sastav domaćinskog otpada na Kosovu i Elez Hanu.....	4
Tabela 1.1.4 Aktuelne metoda odlaganja	5
Tabela 3.1.1 Prijedlog rasporeda prikupljanje otpada u Elez Han.....	8

Lista mapa

Mapa 1.1.1 Lokacija Elez Hana	2
-------------------------------------	---

Skraćenice

G&R	Građevinski otpad i otpad od rušenja
PUŽS	Procena uticaja na životnu sredinu
LEAP	Lokalni ekološki akcioni plan
LPUČO	Lokalni plan za upravljanje čvrstim otpadom
SO	Skupština Opštine
MŽSPP	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja
ČKO	Čvrst komunalni otpad
UČKO	Upravljanje čvrstim komunalnim otpadom
PPPPO	Program podrške prostornog planiranja u opštinama
NVO	Nevladine organizacije
SPUŽS	Strateška procena uticaja na životnu sredinu
SIDA	Švedska međunarodna agencija za razvoj i saradnju
PZ	Projektni zadatak
AZŽSK	Agencija za zaštitu životne sredine na Kosovu
UN	Ujedinjene nacije
UNDP	Razvojni program ujedinjenih nacija
UN-Habitat	Program Ujedinjenih nacija za ljudska naselja
SZO	Svetska zdravstvena organizacija

I. Uvod i istorijat

1.1 Trenutna situacija upravljanja otpadom

1.1.1 Opština Elez Han

Opština Elez Han se nalazi na jugoistočnom delu Kosova u okrugu Uroševca. Graniči se sa opštinom Kačanik na severu i sa Republikom Makedonijom na zapadu, istoku i jugu. Nalazi se između Šar planine na zapadu i planine Karadak na istoku, duž glavnog puta Priština-Skopje koja vodi u Makedoniju. Teritorija Elez Hana ima površinu od približno 82.95 km² ili 8294.37.53 ha (0.77% teritorije Kosova).

Opština obuhvata grad Elez Han i deset naselja: Krivenik, Gorance, Režance, Pustenik, Paldenice, Sečište, Dimče, Dremjak, Nećavce i Vertomice. Naselja se prostiru u obe strane grada i u obe strane reke Lepenac. Naselja su povezana sa gradom putevima, od kojih su većina asfaltirana. Neki putevi su ne-asfaltirani ili su sa šljunkom.

Mapa 1.1.1 Lokacija Elez Hana

Izvor: Razvojni Plan Opštine Elez Han 2010-2025

Elez Han se nalazi u brdsko-planinskom predelu koji se karakteriše biljnom i drvenom vegetacijom, gde dominira hrast.. Padine izložene u pravcu juga apsorbuju više sunčeve energije, stvarajući toplu klimu i topeći sneg brzo. Ovi uslovi su idealni za vegetativnu kultivaciju. U poređenju, severna strana planine ostaje uglavnom prekrivena snegom do kraja proleća.

U opštini Elez Han, klima je topla i umerena. Prosečna godišnja temperatura je 11.6°C. Najtopliji mesec u godini je avgust sa prosečnom temperaturom od 21.7°C. U januaru, prosečna temperatura je 0.2 ° C. Godišnja prosečna količina padavina je 618 mm.

U 2011. godini opština Elez Han je imala otprilike 9,395 (Popis 2011) stanovnika uglavnom kosovskih Albanaca. U Elez Hanu žive i 35 kosovskih Bošnjaka. Stanovništvo opštine je mlado gde 30% stanovništva je mlađe od 15 godina i samo 5% je starije od 65 godina. Smatra se da oko 15% stanovništva žive u krajnjem siromaštvu, dok 37% se mogu smatrati kao siromašni (Svetska banka).

Tabela 1.1.1 Broj stanovnika u naseljama

Naselje	Stanovništvo (2011)	Naselje	Stanovništvo (2011)
Elez Han (grad)	2,534	Nečavce	110
Dimče	249	Paldenica	1,723
Dramjak	121	Pustenik	615
Gorance	1,028	Režance	475
Krivenik	289	Sečište	2,251
Vertomice	0	Elez Han (ukupno)	9,395

Izvor: Izveštaji o popisu 2011 – KAS

Razvojni plan opštine Elez Han uključuje i prognozu rasta stanovništva za 2025. godinu. Uključujući i one koji su registrovani ali ne žive u Elez Hanu predviđa se stanovništvo od 11.860 stanovnika. Sa 12% stanovnika koji žive van Kosova, broj stalnih stanovnika (isključujući dijasporu), biće otprilike 10.440 . Na osnovu popisa stanovništva za 2011. godinu i prognozu rasta, trenutni broj (2014) stalnih stanovnika se može proceniti da je 9.600 stanovnika.

Industrija u Elez Hanu je veoma razvijena i sa renomeom ne samo na Kosovu, već i šire. Najznačajnija industrijska kompanija je fabrika cementa „Sharrcem“ koja zapošljava preko 500 radnika. Druge značajne kompanije su „Kosovaplast“, privatna kompanija za proizvodnju stiropora, i „Sharr Sallonit“, privatna kompanija koja se bavila proizvodnjom azbest-cementnih proizvoda , ali čije se prostorije trenutno koriste kao Carinski terminal. Dalja struktura poslovanja u Elez Hanu je sledeća:

- Trgovina 47 subjekata
- Hotelijerske usluge (hoteli, snabdevanje hranom, kafici / barovi, itd.) 22 subjekata
- Proizvodnja 4 subjekata
- Transport 55 poslovanja sa ukupno preko 100 različitih kamiona za transport
- Građevinarstvo 5 subjekata
- Transport robe 58 kompanija
- Usluge 21 subjekata
- Zanatlija 7

Takođe postoje nekoliko neformalnih preduzetnika, koji su ne-registrovani kao što su električari, građevinske kompanije, frizeri, krojači, itd.

Institucije u okviru opštine obuhvataju:

- Zdravstvena centre
- Opštinske kancelarije
- Osnovne škole sa podeljenim odeljenjima u četiri naselja
- Dve seoske osnovne škole (u Paldenici i Gorance)
- Policijsku stanicu
- Poštu
- Železničku stanicu sa carinskim punktom
- Vatrogasnu stanicu
- Granični prelaz

1.1.2 Količina i sastav otpada

Vrste i količine otpada - Ne postoje zvanični podaci o količini i sastavu prikupljenog otpada. Međutim, u 2011. godini, sprovedena je analiza uzoraka otpada i prikupljeni su podaci o proizvodnji otpada. Na osnovu podataka, dnevna proizvodnja otpada po osobi u opštini je procenjena na 0.25 kg/po osobi. Sa 9, 600 stalnih stanovnika, godišnja proizvodnja domaćinskog otpada se može proceniti da je oko 875 tone.

Pored domaćinskog otpada čvrst komunalni otpad uključuje i komercijalni otpad Pored domaćinskog otpada. U pravilu domaćinski otpad čini samo 70% do 75% ukupnog čvrstog komunalnog otpada. Prema tome, pored otprilike 850 tona domaćinskog otpada, očekuje se proizvodnja oko 375 tona komercijalnog otpada..

Pored podataka koji su prikupljeni tokom uzimanja i analize uzoraka otpada u 2011. godini, dostupna je i informacija o količini dostavljenog otpada za odlaganje u transfer stanici u Uroševcu i u deponiji otpada u Gnjilanu. Ova informacija pokazuje da se u Elez Hanu godišnje prikupljaju 900 tona otpada. Iako se usluge prikupljanja otpada pružaju većini proizvođača otpada, usluge prikupljanja otpada nisu uvek pouzdane i neka sela¹ ne primaju usluge prikupljanja otpada (pogledajte sekciju 1.1.3). U najboljem slučaju 900 tona prikupljenog otpada na godišnjem nivou predstavlja oko 80% proizvedenog otpada. Ovo ukazuje na godišnju proizvodnju otpada od 1200 tona.

Za potrebe planiranja, na osnovu onoga što je već rečeno, pretpostavljaće se da će se proizvesti od 1200 do 1300 tona čvrstog komunalnog otpada godišnje.

Pored domaćinskog i komercijalnog otpada, u Elez Hanu se takođe proizvodi i građevinski i otpad od rušenja. Pouzdana informacija nije dostupna, ali nadgledanja koja su sprovedena u deponiji, gde se građevinski otpadi i otpadi od rušenja koriste za nivelisanje terena za izgradnju jednog parka, pokazuju da norma generisanja može biti od nekoliko do stotinu tona godišnje. Ovaj iznos ne obuhvata otpad od ruševina koji se proizvodi od strane fabrike cementa.

Iako u Elez Hanu postoje nekoliko industrijskih kompanija, industrijski otpad se praktično ne proizvodi. Kompanija cementa i kompanija koja proizvodi stiropor, praktično ponovo koriste sav svoj otpad u njihovim procesima proizvodnje. Štaviše, fabrika cementa koristi industrijske otpade iz drugih proizvođača otpada kao sirovinu za proizvodnju cementa. Kao primer se može navesti korišćenje pepela iz sektora proizvodnje električne energije. Fabrika cementa, međutim, proizvodi otpad koji je sličan sa onim iz domaćinstava kao i otpada od rušenja starih fabričnih objekata. Pregled proizvodnje i upotrebe otpada od strane fabrike cementa je priložen kao aneks 3.

Tabela 1.1.2 Kolicina nastalog otpada

Vrsta otpada	Proizvodnja količine otpada (procena)
Domaćinski otpad	875 tona/god.
Komercijalni otpad	375 tona/ god.
Otpad od izgradnje i rušenja	200 do 500 tona/ god.
Industrijski otpad (otpad od „Sharrcem“)	1,650 tona u 2013. godini (uključujući 885 tona otpada od rušenja, 308 tona metala od rušenja i 330 tona vatrostalnih cigla za ponovnu upotrebu u proizvodnji cementa)

Izvor: Prethodni plan upravljanja otpadom u HiE i opštinski izvori

Sastav otpada - Sastav domaćinskog otpada je određen detaljno tokom izrade Plana za održivo upravljanje otpada u Opštini Elez Han u 2011. godini. Sledeća tabela pokazuje sastav otpada u Elez Hanu u kategorijama koja su

¹ Usluge prikupljanja otpada nisu na raspolaganju u Dimče, Gorance, Kriveniku i Režance, sela sa otprilike 30, 160, 40 i 30 domaćinstava.

određena od strane Ministarstva sredine i prostornog planiranja i upoređuje procenete podataka na Kosovu izveštavana u "Trenutna situacija otpada na Kosovu, 2008", objavljeno od strane Kosovske agencije za zaštitu životne sredine.

Tabela 1.1.3 Sastav domaćinskog otpada na Kosovu i Elez Hanu

Podela otpada	Kosovo	Elez Han
Organski (kuhinjski i baštenski otpad)	35.3%	35.8%
Staklo	21%	11.8%
Drvo	11%	14.2%
Plastika	9.4%	9.4%
Metal	9.3%	11.1%
Tekstil	8.2%	13.5
Papir i karton	4.6%	4.1%
Opasni domaćinski otpad	1.2%	0.1%
	100%	100%

Izvor: Prethodni plan upravljanja otpadom u HiE i „Trenutni status otpada na Kosovu“ - AZŽSK

Upoređujući domaćinski otpad, komercijalni otpad će sadržavati viši procenat materijala za ambalažiranje a time i veći procenat papira, kartona i plastike. Pored toga, komercijalni otpad sadržava otpad iz klanica (nusproizvode životinja).

Sastav građevinskog otpada i otpada od rušenja nije istražen. Zapažanja u deponiji, međutim, pokazuju da su najveći delovi otpada: beton i cigle sa ruševina. Različite frakcije koje čine proizvedeni industrijski otpad (Sharrcem) predstavljene su u aneksu 3.

1.1.3 Usluge upravljanja otpadom i načini odlaganja otpada

Trenutne usluge upravljanja otpadom se pružaju od strane kompanije "PASTĚRTIA". Kompanija je u privatnom vlasništvu i angažovana je od strane Opštine za pružanje usluga. Kompanija ima 7 stalno zaposlenih radnika od kojih: jednog direktora, jednog vozača i dva prateća radnika vozila za prikupljanje otpada, jednog čistača ulica, jednog blagajnika i jednu osobu koja je spremna da pomogne gde god je potrebno.

Usluge prikupljanja otpada se praktično pružaju svim proizvođačima otpada u opštini. U centru grada, usluga se vrši dva puta nedeljno, dok u drugim zonama stanovanja, usluga se vrši jednom nedeljno. U načelu, usluga se obavlja tokom četiri dana prikupljanja. Otpad se ne prikuplja ponedeljkom, petkom i nedeljom. Međutim, jedino vozilo za prikupljanje otpada koje se koristi za je staro (proizvedeno u 2001. godini), i nije pouzdano. Strmi planinski putevi se ne mogu savladati tako da se usluge ne mogu obavljati u nekoliko sela (Dimče, Gorance, Krivenik i Režance). Oštećenje vozila znači da se ne mogu obaviti sva planirana prikupljanja otpada. Kombinacija ovih razloga čini da se oko 20% ili više stvorenog otpada ne može prikupiti.

Za odlaganje otpada, proizvođači otpada koriste kontejnere za otpad sa točkovima. Sva domaćinstva su opremljena sa po jednom kantom za smeće od 120 litara sa točkovima dok preduzeća i institucije koriste čelične ili plastične kontejnere od 1,100 litara.

Prikupljeni otpad se transportuje u transfer stanici u Uroševcu (20 km od Elez Hana) ili direktno u deponiji u Gnjljanu, koja je udaljena nešto više od 60 km. Uprkos razdaljini, transport u deponiji je poželjan jer je zagarantovan lak i neposredan istovar otpada, dok je transfer stanica često zakrčena i prenatrpana. U transfer stanici i u deponiji, tovar otpada koji sadržava životinjski otpad se primereno odbija ili prihvata samo naspram više naknade za odlaganje.

Pored prikupljanja otpada, kompanija pruža uslugu za čišćenje ulica i parkova i, prema potrebi, pruža usluge opravka vodovodne mreže i kanalizacije.

Građevinski otpad ili otpad od ruševina se upravlja od samih proizvođača otpada. Prikolicom kamiona ili traktora, proizvođači građevinskog otpada ili otpada od ruševina transportuju otpad u lokaciji za popunjavanje duž reke Lepenac na severnom delu opštine. Tu se otpad koristi za popunjavanje erozivnih jaruga kao priprema za realizaciju jednog parka duž reke. Nadgledanje lokacije je veoma ograničeno i povremeno se vrši odlaganje i drugog otpada pored građevinskog otpada i otpada od ruševina. Štaviše, zbog nedostatka nadgledanja, kvalitet i prihvatljivost građevinskog otpada i otpada od ruševina se ne proverava.

Otpad proizveden od fabrike cementa „Sharrcem“, koji se ne koristi ponovo u procesu proizvodnje ili se prodaje direktno, uglavnom se prikuplja od jedne privatne kompanije za otpade iz Uroševca. Mešoviti otpad sličan otpadu domaćinstava se transportuje u deponiji u Gnjilanu dok se prikupljeni odvojeni delovi recikliraju. U trošku „Sharrcem-a“, kompanija iz Uroševca takođe prazni javne kontejnere koji se nalaze izvan fabrike cementa duž puta koji vodi do granice sa Makedonijom. Kao što je pomenuto, velike količine otpada, slične vatrostalnim ciglama, zadržavaju se u fabrici cementa tako da se koriste kao sirovina u procesu proizvodnje cementa.

Tabela 1.1.4 Aktuelne metoda odlaganja

Vrsta otpada	Količina (t/god.)	Način odlaganja
Domaćinski otpad	660	Baca se u deponiji izvan opštine
Domaćinski otpad	215	Baca se u opštinskoj deponiji
Komercijalni otpad	280	Baca se u deponiji izvan opštine
Komercijalni otpad	95	Baca se u opštinskoj deponiji
Građevinski otpad	200 to 500	Baca se u opštinskoj deponiji
Industrijski otpad	1300	Baca se u deponiji izvan opštine
Industrijski otpad	330	Zadržava se na mestu i koristi se kao sirovina

Izvor: Prethodni plan upravljanja otpadom u HiE i opštinski izvori

1.1.4 Separacija, kompostiranje i reciklaža otpada

Trenutno se u Elez Hanu separacija, kompostiranje i reciklaža otpada odvija u ograničenoj meri. U Uroševcu, postoji kompanija koja se bavi reciklirajućim materijalima, ali obzirom da se ova kompanija stalno zatvara i ponovo otvara, ne garantuje početak izdvojenog prikupljanja frakcija za reciklažu. Međutim, kao deo njihovog ISO 14001-Sistema za upravljanje životnom sredinom, fabrika cementa „Sharrcem“ je uvela izdvajanje otpada kao izvorni materijal i prikuplja reciklabilne frakcije kao što su plastika i metali u namenskim kontejnerima za otpad.

Kompostiranje u opštini se praktikuje u skromnoj meri. Neki pojedinci koji žive u selima odlazu deo organskog otpada u lokacijama koje se nalaze daleko od stambenih zgrada zajedno sa đubrivom radi razgrađivanja, bez veće pažnje ili tretmana. Tokom dužeg vremenskog perioda (nekoliko meseci) ovo rezultira nastankom jednog proizvođača-komposta, koji se zatim koristi u baštovanstvu ili poljoprivredi.

1.1.5 Organizacioni i finansijski aspekti trenutnog upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom je odgovornost Opštine Elez Han. Za pružanje usluga prikupljanja otpada, Opština je nabavila jedno vozilo za prikupljanje otpada i obezbedila kontejnere za otpad za sve proizvođače otpada. Za funkcionisanje vozila i prikupljanje otpada opština je angažovala i ugovorila jednu privatnu kompaniju. Kompanija, "PASTËRTIA", je takođe zadužena za sakupljanje naknada za otpad.

Trenutne naknade su:

- Domaćinstva koja koriste kontejnere od 120 litara: 3,00 € mesečno
- Preduzeća plaćaju naknadu koja varira od 5,00 € do 15,00 € mesečno

- Velike kompanije koje koriste kontejnere od 1100 litara plaćaju 12 € za istovar kontejnera ili oko 50 € mesečno u slučaju nedeljnog prikupljanja otpada ili 100 € mesečno u slučaju prikupljanja dva puta nedeljno.

Na osnovu informacije date od strane kompanije, nivo prikupljenih naknada se procenjuje na 30%.

Iako je Opština vlasnik vozila za prikupljanje otpada, Opština plaća za prikupljanje otpada iz njenih kancelarija. Pored toga, opština plaća za otpad koji se stvara u školama, u vatrogasnoj stanici, otpad domaćinskog tipa iz zdravstvenog centra². Policija, granična kontrola i carina ne plaćaju za prikupljanje otpada, dok vlasti železničke stanice plaćaju za sebe.

Za odlaganje prikupljenog otpada bilo u transfer stanici ili deponiji, kompanija za prikupljanje otpada plaća naknadu od 6 € po tonu.

1.2 Sadržaj i razvoj plana za upravljanje otpadom

Ovaj plan predstavlja ciljeve za upravljanje otpadom u opštini Elez Han, kao i mere koje se trebaju preduzeti radi realizovanja ciljeva. Plan obuhvata finansiranje mera koja će se preduzeti i odgovorne aktere za sprovođenje aktivnosti. Opisane su i mere podrške koje će se preduzeti kao i regulisanje i sprovođenje radi povećanja uspešnosti aktivnosti.

Izrada jednog lokalnog plana za upravljanje otpadom je zakonska obaveza za opštine Kosova koji je utvrđen u članu 10. Zakona o otpadu br. 04/L-060. Tokom izrade ovog lokalnog plana za upravljanje otpadom uzeti su u obzir Zakon, Strategija Republike Kosovo za upravljanje otpadom 2012-2021 i Plan Republike Kosovo za Upravljanje otpadom 2013-2017.

Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu (Zakon o SPUŽS, br. 03/L-230) je takođe uzet u obzir. Međutim, za ovaj LPUČO neće biti potrebna izrada SPUŽS. Plan ne uključuje bilo koji projekat, objekat ili uređaj za koje će biti potrebna izrada procene uticaja na životnu sredinu (PUŽS).

Trenutni plan za upravljanje otpadom u opštini Elez Han je zasnovan na PLANU ZA ODRŽIVO UPRAVLJANJE OTPADOM U OPŠTINI ELEZ HAN iz 2011. godine razrađen od strane radne grupe (pogledajte Aneks 1) uz podršku programa LOGOS koji je finansiran od strane Swiss Cooperation Office in Kosovo. Plan je sproveden delimično gde obezbeđivanje kontejnera za otpad za sve proizvođače otpada u opštini i nabavka jednog vozila za prikupljanje otpada su najznačajnija dostignuća. Ostali ciljevi su ispunjeni delimično ili nisu ispunjeni. Zbog toga je potrebno uraditi reviziju i ažuriranje plana, uz usklađivanje plana sa centralnom politikom i zakonskim okvirom.

² Otpad opasan po zdravlju, kao što je infektivni i akutni otpad, prikuplja se od strane jedne domaće kompanije za prikupljanje otpada koja je specijalizovana za prikupljanje ove vrste otpada.

II. Ciljevi

Opšti cilj Opštine Elez Han je da pruži građanima opštine čistu i zdravu životnu sredinu koja je oslobođena od otpada i njihovog negativnog uticaja. Za ostvarivanje ovog opšteg cilja, Opština je formulisala sledeće ciljeve upravljanja otpadom za period do 2019. godine.

Poboljšanje pružanja usluga - Opština će nastaviti da poboljša usluge prikupljanja otpada i ima za cilj da trenutnu pokrivenost pružanjem usluga od 70% proširi tako da se omogući pouzdano pružanje usluge prikupljanja otpada svim proizvođačima otpada u opštini do kraja 2015. godine.

Promovisanje kompostiranja - Obzirom da se kompostiranje praktikuje u veoma skromnoj meri i samo u selima, Opština ne želi da u ovoj fazi formuliše konkretne merljive ciljeve za kompostiranje delova organskog otpada. Međutim, Opština želi da podstiče kompostiranje kroz demonstrativne pilot projekte u gradu Elez Hana u domaćinstvima sa velikim baštama.

Uvođenje reciklaže - Opština želi da uvede izdvojeno prikupljanje reciklabilnih delova na osnovu sistema donošenja otpada. Cilj je stvaranje jedne zone u kojoj proizvođači otpada mogu da donose delove reciklabilnog otpada koji se može gomilati dok se ne skupi u dovoljnoj količini da bi opravdala transport za prodaju izvan opštine.

Uklanjanje divljih deponija - Opština želi da ukloni sve nezakonite deponije otpada do sredine 2017. godine.

Korišćenje građevinskog otpada i otpada od ruševina - Opština želi da iskoristi građevinski otpad i otpad od ruševina za ulepšavanje opštine.

Čišćenje ulica - Čišćenje ulica je od posebne važnosti za opštinu. Opština ima za cilj da u kontinuitetu poboljša čistoću ulica i javnog prostora.

III. Mere za poboljšanje

3.1 Usluge prikupljanja otpada

U cilju proširenja pokrivenosti prikupljanja otpada sa trenutnog 70% na praktično 100% svih proizvođača otpada, opština namerava da poveća pouzdanost opreme za prikupljanje otpada. Za prikupljanje otpada Opština namerava da nabavi jedno novo ili polovno, obnovljeno vozilo u dobrom stanju, kojim će upravljati javno preduzeće za upravljanje otpadom koje je u u opštinskom vlasništvu. Ukoliko Opština ne uspe da osigura od strane centralne vlade saglasnost za osnivanje javnog preduzeća, vozilo za prikupljanje otpada kao i pružanje usluga prikupljanja otpada će se vršiti od strane privatne kompanije koju treba ugovoriti.

Opština će zadržati sadašnje vozilo za prikupljanje otpada koje će služiti kao rezervna oprema koja će biti na raspolaganju svaki put kada drugo vozilo koje treba da se nabavi treba da se popravi ili kada zbog bilo kojeg razloga ne može da se koristi.

Nabavkom vozila za prikupljanje otpada, obezbediće se kapacitet za pružanje nedeljnih usluga prikupljanja otpada i slične usluge će se pružati za sve proizvođače otpada od 2015. godine i nadalje. Raspored prikupljanja otpada će se odrediti od strane Odeljenja Javne Službe u konsultaciji sa javnom ili privatnom kompanijom za upravljanje otpadom. Provizorno je predložen sledeći raspored.

Tabela 3.1.1 Prijedlog rasporeda prikupljanja otpada u Elez Han

Naselje	Dan(i) prikupljanja	Naselje	Dan prikupljanja
Elez Han (Grad)	Ponedeljak i četvrtak	Nečavce	Ponedeljak
Dimče	Ponedeljak	Paldenice	Utorak
Dramjak	Ponedeljak	Pustenik	Ponedeljak
Gorance	Ponedeljak	Režance	Utorak
Krivenik	Ponedeljak	Sečište	Ponedeljak i četvrtak
Vertomice	Ponedeljak		

Sa nabavljenim vozilom, usluge prikupljanja otpada se mogu pružiti za sve proizvođače otpada sa samo dva dana prikupljanja otpada nedeljno. Radi povećanja efikasnosti korišćenja vozila za prikupljanje otpada, Opština teži da proširi usluge za proizvođače otpada koji trenutno koriste usluge kompanije za upravljanje otpadom iz jedne druge opštine uključujući i fabriku cementa „Sharcem“.

3.2 Promovisanje kompostiranja

Opština će promovisati tretiranje organskih delova otpada. Cilj je da se trenutne prakse u selima prošire i u gradu Elez Hana. U saradnji sa seoskim starišinama u gradu Elez Hana će se identifikovati pojedinci zainteresovani da počnu sa kućnim kompostiranjem koji će se podržati u podizanju pilot aktivnosti za kućno kompostiranje. Za deset porodica opština će obezbediti materijale za izradu kontejnera za kompostiranje i obezbedice im sve potrebne informacije za početak procesa kompostiranja. Ukoliko je moguće, izradiće se razni kontejneri kompostiranja a i gotovi kontejneri dostupni u trgovinama se mogu uključiti u aktivnostima. Pojedinci koji učestvuju će se ohrabriti da se redovno sastaju u cilju razmenjivanja iskustva.

Istrajni i uspešni učesnici šeme kompostiranja će smanjiti količinu njihovog otpada koji se treba prikupiti tako da će im Opština omogućiti smanjenje naknade za otpad od 25%.

Pored kućnog kompostiranja, opština namerava da istražuje izvodljivost jednog centralizovanog sistema kompostiranja. Kompanija odgovorna za prikupljanje otpada će takođe moći da koristi jedno malo postrojenje za kompostiranje, jednostavne tehnologije na lokaciji koja će se identifikovati od opštine. Ukoliko je to potrebno, lokacija se može pripremiti za aktivnost kompostiranja koristeći prvenstveno građevinski otpad i otpad od rušenja (pogledajte sekciju 3.5).

3.3 Uvođenje reciklaže

Obzirom da stanovnici Elez Hana ne praktikuju izdvajanje otpada u njihovim domovima, i da trenutno samo 70% svih proizvođača otpada primaju usluge prikupljanja otpada, uvođenje prikupljanja reciklabilnih delova otpada iz prostorija proizvođača otpada, trenutno se ne smatra mogućim. Zbog toga, opština će uvesti 'sistem donošenja' za reciklabilni otpad.

Opština će identifikovati lokaciju unutar grada Elez Hana gde proizvođači otpada mogu da donesu njihov reciklabilni otpad. Zona treba da bude dovoljno velika da bi dozvolila sakupljanje reciklabilnih delova otpada u količinama koje opravdavaju transport za prodaju van opštine ili čak za prodaju van Kosova.

Za neke reciklabine delove, skladištenje će se obavljati tako da je otpad zaklonjen. Ovo je prevashodno slučaj za otpade od papira i kartona, čija će vrednost znatno opadati ukoliko se izlaže padavinama. Mesto koje se treba identifikovati, dakle, obuhvatitiće objekat tipa skladišta ili će biti opremljen kontejnerima (za špediciju) za reciklabilne delove otpada.

Da bi se motivisali proizvođači otpada da donose svoj otpad na mestu reciklaže, Opština namerava da plati za čist reciklabilni materijal koji se predaje. Cene koje će se isplaćivati zavisice od tržišnih cena koje će se istraživati pre postavljanja sistema donošenja.

Lokacijom za reciklabilni otpad će upravljati ista kompanija koja će pružati usluge prikupljanja otpada. Od kompanije će se zahtevati da vodi detaljnu evidenciju o količinama primljenog otpada i izvršenih naplata i da izveštava Opštinu na mesečnoj osnovi..

Pored reciklaže, Opština će podržati proizvodnju energije od otpada. U tom pogledu Opština će podržati aktivnosti fabrike cementa „Sharrcem“ za izgradnju jedne pilot fabrike za proizvodnju goriva iz otpada (refuse derived fuel - RDF) u transfer stanici u Uroševcu. Opština će na aktivan način pratiti dešavanja i nadovezivaće se sa inicijativom tamo gde je to izvodljivo i korisno.

3.4 Uklanjanje divljih deponija otpada

Uklanjanje divljih deponija će imati kontinuiranu pažnju opštine i akcije uklanjanja će biti preduzete svakodnevno. Biće preduzeti ograničeni koraci, uprkos verovatnoće da, dokle god nije realizovana 100% pokrivenost prikupljanja otpada, proizvođači otpada će nastaviti da koriste lokacije divljih deponija i divlje deponije će se ponovo javiti nakon čišćenja. Međutim opsežne operacije čišćenja će ipak morati da sačekaju dok usluge sakupljanja otpada nisu dostupne svim proizvođačima otpada. Samo u ovom slučaju može da se spreči ponovna pojava divljih deponija. Sve u svemu, kroz stalne napore, javne kampanje podizanja svesti i proširenje usluga sakupljanja otpada, sve divlje deponije će biti eliminisane najkasnije do 2017.

Što je više moguće opštinski čvrsti otpad sa divljih deponija će biti uklonjen. Međutim, opština ima ograničene resurse i pokrivanje otpada sa zemljom, građevinskim otpacima i otpacima od rušenja ili materijalom pronađenom na ili blizu lokacije moraće da budu izbori metode za rehabilitaciju u većini lokacija. Zadnje će naročito biti slučaj za lokacije gde se otpaci građevinskog otpada i otpada od rušenja nezakonito odlažu. Takve lokacije mogu se naći izvan nekoliko sela u opštini.

3.5 Upravljanje građevinskim otpadom

Opština Elez Han ima za cilj da poboljša svoj pejzaž i da popuni neke od postojećih erozivnih jaruga i prirodnih nizija u cilju proširenja područja upotrebljivog zemljišta. Lokacije koje treba popuniti će se odrediti kao lokacije za punjenje prema članu 5. Administrativnog Uputstva br. 05/07 o građevinskom otpadu i otpadu od ruševina. Ovo podrazumeva da se može odlagati samo samo čist i ,inertan građevinski otpad i otpad od rušenja. Kontaminirani otpad će se na taj način odlagati u deponiji, prikupljaće se od strane kompanije za upravljanje otpadom ili će se transportovati do deponije izvan opštine od strane proizvođača otpada.

Upravljanje deponijama će biti ograničeno na povremeno oblikovanje i gomilanje odlaganog građevinskog otpada i otpada od ruševina i na konačno oblikovanje lokacije za punjenje pripremajući korišćenje lokacije za određenu namenu (park u mestu trenutne deponije). Za upravljanje lokacijom, opština će angažovati privatnog izvođača radova. Realizacija parka na lokaciji sadašnje deponije nije deo upravljanja lokacijom tako da će biti rešena u drugim opštinskim planskim dokumentima.

Imajući u vidu ograničene količine građevinskog otpada i otpada iz rušenja koji se proizvodi u opštini, dozvoliće se da samo jedna deponija bude operativna. Samo nakon završetka popunjavanja trenutne deponije, odrediće će se nova deponija. Da bi se ovo u potpunosti primenjivalo, biće potrebno zatvaranje i sanacija divljih deponija koje se koriste za otpatke od građevinskog otpada i otpada iz rušenja (pogledajte odeljak 3.4).

3.6 Čišćenje ulica

Da bi se poboljšala čistoća ulica i javnih mesta, opština će izdvojiti sredstva u okviru opštinskog budžeta da bi se omogućilo da privatna kompanija angažuje dva dodatna radnika da obavljaju stalno čišćenje ulica. U kasnijoj fazi, će biti istražena mogućnost za korišćenje mehaničke opreme za čišćenje ulica.

IV. Finansiranje upravljanja otpadom

4.1 Naknade za otpad

Kao i do sada, Skupština Opštine će i ubuduće odrediti naknade koje će se plaćati za usluge prikupljanja otpada. Opština će zasnovati naknade po principu zagađivač plaća prema kojem svi proizvođači otpada će trebati da plaćaju za prikupljanje i odlaganje otpada kojeg stvaraju. Međutim, da bi naknade bile pristupačne, jedan oblik prelaznog subvencionisanja jeste i biće uključen u sistemu naknada. Velike kompanije, koje koriste kontejnere od 1100 litara, trebalo bi da plate nešto višu tarifu po jedinici (zapremeni) stvorenog otpada, u poređenju sa domaćinstvima.

Kao što je pomenuto u odeljku 1.1.5 trenutne naknade su:

- Domaćinstva koja koriste kontejner e od 120 litara: 3.00 € mesečno
- Preduzeća plaćaju naknadu koja varira od 5,00 € do 15,00 € mesečno
- Velike kompanije koje koriste kontejnere od 1100 litara plaćaju 12 € za istovar kontejnera ili oko 50 € mesečno za nedeljno prikupljanje otpada ili 100 € mesečno za prikupljanje dva puta nedeljno.

Opština ima za cilj održavanje što nižih tarifa i ne želi da poveća trenutne tarife tokom perioda planiranja do 2019. godine. Međutim, ukupni prihodi od naknade prikupljanja otpada će biti dovoljni za pokrivanje opštih troškova obezbeđivanja usluga prikupljanja otpada i čišćenja ulica. Da bi bila u stanju da održi naknade na trenutnom nivou, trebalo bi da se poboljša efikasnost prikupljanja naknade. Od 2015. godine pa nadalje, naknade se neće prikupljati od strane kompanije za prikupljanje otpada, već od starne opštine. U istoj godini, stepen naknade prikupljanja će se povećati na 70%.

Sve naknade će se plaćati u opštini, dok će opština plaćati izvođače za njihove usluge. Da bi bila u stanju da isplati izvođače u potpunosti i blagovremeno, nivo prikupljanja naknada treba da bude oko 90%. Ovo omogućava opštini da podrži one koje ne mogu da priušte plaćanje naknada u potpunosti. Oni koji žive u krajnjem siromaštvu će moći da plaćaju sniženu stopu tarife, čiji će se nivo odrediti od strane Skupštine Opštine.

U cilju pružanja dovoljnih prihoda za pokrivanje troškova usluge upravljanja otpadom, primenjivaće se jedna proaktivna metoda prikupljanja naknade kao i sankcije za neplaćanje. Proizvođači otpada će morati da plaćaju usluge prikupljanja otpada u opštinskim kancelarijama, ali oni koji to ne urade biće posećivani u njihovom mestu stanovanja ili mestu poslovanja. U ovim slučajevima, naknadi za prikupljanje otpada će se dodati troškovi prikupljanja u visini od 10% tarife naknade za otpad, iako prvobitno ova dodatna naplata naknade za prikupljanje neće biti primenjena i troškovi prikupljanja naknade biće pokriveni iz budžeta za promociju plaćanja i korišćenja usluga sakupljanja otpada (pogledati akcioni plan).

Za odlaganje građevinskog materijala i šuta na lokacijama koje treba popunjavati, biće uvedena naknada za odlaganje. Naknadu će odrediti SO, ali se ovde spominje okvirna taksa od 3,00 € po toni.

4.2 Podrška iz opštinskog budžeta

Opština će izdvojiti sredstva za prikupljanje otpada iz svojih objekata, kao i iz škola, klinike i vatrogasnih stanica. Pored toga, izdvojiće se sredstva za kontinuirano poboljšanje čišćenja ulica, planirano uklanjanje divljih deponija i uklanjanje nezakonito bačenog otpada čiji se proizvođač ili vlasnik ne može utvrditi. U slučaju da se proizvođač otpada ili vlasnik otpada koji je nezakonito odložen može utvrditi, onda će opština pokrivati troškove od strane proizvođača ili vlasnika otpada.

Opština će izdvojiti sredstva za aktivnosti podizanje javne svesti i obučavanje svog osoblja kao što je opisano u sledećem poglavlju ovog plana.

Sopstveni prihodi prikupljeni u Elez Hanu će se koristiti za kapitalne investicije, uključujući i nabavku vozila za prikupljanje otpada.

V. Mere podrške

5.1 Podizanje javne svesti

Opština smatra da je podizanje svesti ključna aktivnost za obezbeđivanje uspešnog sprovođenja ovog plana za upravljanje otpadom. Međutim, opština takođe shvata da kampanja podizanja javne svesti može postići ciljane rezultate samo ukoliko se takva kampanja prati aktivnostima na terenu. Iz tog razloga, aktivnosti podizanja svesti će se preduzeti zajedno sa poboljšanjem usluge prikupljanja otpada na terenu. Aktivnosti podizanja svesti će se naprimer obavljati zajedno sa proširenjem prikupljanja otpada u selima kojima se trenutno ne pruža ova usluga.

Kampanja za povećanje efikasnosti naknade za prikupljanje otpada će početi onda kada opština preuzme trenutno prikupljanje naknade od strane kompanije za prikupljanje otpada. Obaveštavanje će se izvršiti putem jednog cirkularnog pisma kojim se obaveštavaju proizvođači otpada, kako poslovanja tako i domaćinstva, o izmenama koje će se sprovoditi i posledicama neplaćanja. Kako bi povećala i očuvala spremnost plaćanja među proizvođačima otpada, finansiranje usluga upravljanja otpadom će biti transparentne koliko god je to moguće i, kao deo podizanja javne svesti, opština će objaviti troškove i prihode koji se nadovezuju sa pružanjem javnih usluga upravljanja otpadom. Najmanje jednom godišnje opština će objaviti detaljni finansijski izveštaj o rashodima i prihodima.

Namera opštine je da cilja mlade kroz obavezni školski program obrazovanja o životnoj sredini. Obzirom da se zna da opština ima nedostatak kapaciteta za razvijanje sličnog programa, tražiće savete od MŽSPP-a i Ministarstva Obrazovanja. Opština će se obratiti obema ministarstvima sa zahtevom za identifikaciju postojećih odgovarajućih programa unutar Kosova ili van zemlje i za pružanje potrebne informacije i pomoći za iniciranje školskog programa na početku naredne školske godine, septembra 2014. godine. Školski program će pružati opšte obrazovanje o životnoj sredini, u kojem će se otpad i njihovo upravljanje tretirati kao lokalno pitanje od velikog značaja.

5.2 Programi obučavanja

Opština prepoznaje potrebu opštinskog osoblja za razvijanje ekspertize i sposobnosti za upravljanje otpadom. Takođe, inspektori životne sredine treba da razvijaju kapacitete za prikupljanje dokaza protiv prekršioaca i da pokrenu postupak protiv njih tako da se može postići uspešno krivično gonjenje u sudu. Stoga, opština će podstaći osoblje da identifikuje seminare i obuke u vezi sa upravljanjem otpada koji će se održati na Kosovu ili u regionu Balkana. Ovi kursevi obuke bi mogli da uključuju obuke koje bi trebale da se u organizuju od MŽSPP kao što je predviđeno u Nacionalnom planu o upravljanju otpadom.

Članovima osoblja koji su uključeni direktno u upravljanju otpadom, bilo u planiranju upravljanja otpadom ili u nadgledanju upravljanja otpadom, biće im dozvoljeno i biće podstaknuti da učestvuju na seminarima i obukama do 10 radnih dana godišnje, dok članovima osoblja koji su uključeni indirektno u upravljanju otpadom kao članovi radne grupe za upravljanje otpadom će se dozvoliti da učestvuju na seminarima do 5 radnih dana godišnje. Troškovi učešća i putovanja na ovim seminarima i obukama će se pokrивati od strane opštinskog budžeta.

U slučaju da donatori finansiraju učešće u obučavanju, ograničenje od 10 i 5 radnih dana se neće sprovoditi i mogu se pohađati i obuke izvan Balkana.

VI. Uredbe i sprovođenje

6.1 Razmatranje uredbe za upravljanje otpadom

Odredbe koje uređuju upravljanje otpadom u Elez Hanu su obuhvaćene Uredbom o zaštiti životne sredine iz 2006. godine koju je donela Skupština Opštine (SO).

Postojeća uredba za zaštitu životne sredine ne obuhvata obavezu proizvođača otpada da plaćaju uslugu prikupljanja i odlaganja otpada. Zbog toga će opština kritički razmotriti postojeće odredbe i predložiti SO-e da uvede obavezu proizvođača otpada da plaćaju naknadu koja će se postaviti od strane SO-a i koja će se razmatrati na godišnjem nivou. Biće predloženo da se neplaćanje naknade kažnjava novčanom kaznom.

Predlozi će biti izrađeni kao revizija Pravilnika o zaštiti životne sredine i podneti SO-u na usvajanje u 2014. godini.

6.2 Sprovođenje

Nakon donošenja, opština će početi sprovođenje odredaba za upravljanje otpadom propisane uredbom za zaštitu životne sredine, kao i Zakonom o otpadu. Naglasak primenjivanja će biti stavljen na plaćanje naknade za upravljanje otpadom. Oni koji izbegavaju plaćanje će biti identifikovani upoređivanjem registra domaćinstava i registra poslovanja sa računom izdatim za plaćanje naknade za upravljanje otpadom. Oni koji ne plaćaju biće posećeni od strane jednog blagajnika koji će prvenstveno prikupljati samo naknadu i pružati informacije o razlozima i potrebi plaćanja naknade za upravljanje otpadom. U slučaju produženog izbegavanja plaćanja i u slučaju ponavljanja prekršaja, blagajniku će se pridružiti nadležni inspektor za životnu sredinu koji će izreknuti kaznu povrh naknade za prikupljanje otpada. U kasnijoj fazi biće uvedena doplata naknade za prikupljanje

Pored toga aktivnosti sprovođenja imaće za cilj sprečavanje nezakonitog odlaganja otpada u opštini i povraćaj troškova otklanjanja nezakonito odloženog otpada od strane prekršioca. Ukoliko je to potrebno, prekršioc će biti izvedeni pred sudom. Međutim, aktivnosti sprovođenja će se vršiti samo u onim područjima opštine, gde se pružaju usluge prikupljanja otpada. Aktivnosti sprovođenja u selima u kojima se otpad trenutno ne prikuplja će početi samo nakon uvođenja usluga prikupljanja otpada i sprovođenja jedne kampanje podizanja javne svesti. Pre početka prikupljanja otpada, proizvođači otpada će se ohrabriti da prenose svoj otpad u jednom javnom kontejneru u gradu Elez Hana.

Aneks I. Članovi radne grupe za izradu Lokalnog Plana za Upravljanje Otpadom u Opštini

- Mendu Vlashi, Zamenik gradonačelnika
- Refet Kalisi, Direktor javne službe
- Sevime Laqi, Direktorica za ekonomski razvoj
- Muzafer Dernjani, Direktorica za zdravstvo
- Kujtim Dernjani, Šef Sektora javne službe
- Fatbardha Bushi, Službenica za životnu sredinu,
- Bajrush Laqi, Pravni službenik,
- Xhemshit Kalisi, Službenik,
- Besnik Reçi, Službenik,

Savetnici

- Jan Tesink, Eksperta za upravljanje otpadom, i
- Doruntinë Rexhepi, Službenica za životnu sredinu
- Sami Stagova, Prostorni/Urbanistički planer

Aneks II. Akcioni plan

Cilj 1: Poboljšanje usluge prikupljanja otpada širom opštine Elez Han			
Željeni rezultat: Prikupljanje otpada od 100% proizvođača otpada do kraja 2015. godine			
<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Pripremanje tenderske dokumentacije za novo ili obnovljeno vozilo za prikupljanje otpada od 12 do 14 m ³ (12 tona),	Opština	Četvrto tromesečje 2014. godine	
Izrada biznis plana za javno preduzeće za upravljanje otpadom u opštinskom vlasništvu i zahtev za saglasnost od strane centralne vlade za osnivanje takve kompanije	Opština/spoljni stručnjak	Četvrto tromesečje 2014. godine; podnošenje zahteva Januar-Februar 2015. godine (500 do 1,000 Evra)	Opština
Nabavka vozila za prikupljanje otpada	Opština	Prvo tromesečje 2015. godine (80,000Evra)	Opština, donator
Osnivanje Opštinskog preduzeća ili (u slučaju negativnog odgovora od centralne vlade) izbor privatne kompanije za upravljanje vozilom za prikupljanje otpada	Opština	Mart 2015. godine	
Zaključivanje ugovora između Opštine i kompanije za prikupljanje otpada	Opština i kompanija za prikupljanje otpada	Mart 2015. godine	
Početak pružanja poboljšanih usluga prikupljanja otpada i informisanje građana i poslovanja o poboljšanim uslugama kroz cirkularno pismo i/ili brošure	Opštinska ili privatna kompanija; Opština	Mart-April 2015. godine (250 Evra)	Opštinski budžet
Promovisanje plaćanja i korišćenja usluge prikupljanja otpada	Opština kroz cirkularna pisma, brošure, sastanke i posete neplatnicima	Od Marta 2015. godine nadalje (2,000Evra / godišnje)	Opštinski budžet
Nadgledanje, informisanje i izveštavanje	Radna Grupa, Inspektor odgovoran za životnu sredinu, kompanija za prikupljanje otpada	U kontinuitetu	

Procena usluge	Nadzorna komisija	Dva puta godišnje	
----------------	-------------------	-------------------	--

Cilj 2: Promovisanje kompostiranja

Željeni rezultat: Najmanje deset domaćinstava u gradu Elez Hana kompostiraju organske otpade koje proizvode do 2016. godine, studija izvodljivosti o centralizovanom kompostiranju da se realizuje do 2017. godine

<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Konsultacije sa seoskim liderima i identifikacija pojedinaca koji su voljni da započnu kompostiranje svog organskog otpada	Radna Grupa, seoske starešine, službenik za odnose sa javnošću	Maj – Jul 2015. godine	
Prikupljanje i štampanje informacija o kompostiranju	Opština	Do Juna 2015. godine (150 Evra)	Opštinski budžet
Nabavka materijala za izradu kontejnera za kompost i/ili nabavka gotovih kontejnera za kompostiranje otpada	Opština	Mart 2016. godine (750 Evra)	Opština ili donator
Montaža kontejnera za kompostiranje i početak kompostiranja	Pojedinci sa podrškom opštinskog osoblja	April 2016. godine	
Redovni sastanci pojedinaca koji obavljaju kompostiranje	Pojedinci, Opština i NVO	Svakog meseca od Marta do Septembra 2016. godine	
Nadgledanje, informisanje i izveštavanje	Radna Grupa, Inspektor odgovoran za životnu sredinu	Svakog meseca od Marta 2016. godine i dalje	
Izrada Studije izvodljivosti za centralizovano kompostiranje od strane kompanije za upravljanje otpadom	Kompanija za upravljanje otpadom; Opština; spoljni stručnjak	Četvrto tromesečje 2016. godine (500 do 1,000 Evra)	Opština ili donator
Identifikacija mogućih lokacija za centralizovano kompostiranje	Opština; spoljni eksperta	Prvo tromesečje 2017. godine (uključeno u studiji izvodljivosti)	
Priprema lokacije za centralizovano kompostiranje otpada	Opština; privatni sektor	Treba da se utvrdi	Treba da se utvrdi
Početak odvojenog sakupljanja frakcija organskih otpadaka od tržišta, zelenih područja i dobrovoljnih proizvođača otpada;	Kompanija za upravljanje otpadom	Treba da se utvrdi	Treba da se utvrdi

početak centralizovanog kompostiranja			
---------------------------------------	--	--	--

Cilj 3: Uvođenje reciklaže			
Željeni rezultat: Sistem Donošenja za reciklabilne frakcije otpada je uspešno uveden			
<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Izbor lokacije za prikupljanje i nagomilavanje reciklabilnih frakcija, papira i kartona, metal, uključujući metalne limenke i plastku	Opština	Novembar 2014. godine	
Istraživanje tržišta o potražnji i cenama reciklabilnih frakcija otpada; nestabilnost cena	Opština, spoljni stručnjak	Oktobar – Decembar 2014. godine (500 Evra do 1,000Evra)	Opština ili donator
Nabavka kontejnera	Opština	Januar 2015. godine (7,000 Evro)	Opština ili donator
Proizvodnja informativnog materijala: znakovi blizu kontejnera, nalepnice na kontejneru i brošure	Opština	Februar 2015. godine (500 Evra)	Opština
Pripremanje lokacije, postavljanje znakova i kontejnera	Opština, ugovarač	Mart 2015. godine (300 Evra)	Opština
Zvaničan događaj uzimanja lokacije na korišćenje	Opština, novinari	Mart 2015. godine	
Aranžiranje prevoza i prodaja reciklabilnih frakcija	Kompanija za Upravljanje Otpadom	Mesečno ili tromesečno od drugog tromesečja 2015. godine pa nadalje	
Nadgledanje i procena	Radna Grupa, Inspektor odgovoran za životnu sredinu, Finansijski Službenik	Svaka dva meseca od Marta 2015. godine pa nadalje	
Unapređenje zone za reciklažu, npr. sa presom za baliranje i/ili drobilicom za plastiku i peračem	Opština	Treba da se utvrdi na osnovu nadgledanja i procene	Kompanija Upravljanja Otpadom (prihodi od prodaje reciklabilnih frakcija)

Cilj 4: Uklanjanje divljih deponija			
Željeni rezultat: Eliminisanje svih divljih deponija do 2017. godine			
<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Istraživanje svih divljih deponija, priprema mapa i detaljne procene količine otpada	Opština (Odeljenje Geodezije)	Mart - Juli 2016.	
Izrada tenderske dokumentacije za izbor privatne kompanije za obavljanje rutinskih poslova čišćenja na lokacijama divljih deponija	Opština	Avgust 2016.	
Odabiranje izvođača	Opština	Septembar 2016.	
Početak rutinskih poslova čišćenja označeno javnim događajem	Opština, ugovarač, novinari	Septembar/Oktobar 2016.	
Izvođenje radova	Ugovarač	Oktobar 2016. do kraja 2017. (€ 25,000 do € 30,000)	Opština, Vlada plus donator
Nadgledanje, praćenje, i ocenjivanje	Inspektor odgovoran za životnu sredinu i inspektor za civilna pitanja	Oktobar 2016. do kraja 2017.	

Cilj 5: Korišćenje građevinskog otpada i otpada od ruševina			
Željeni rezultat: Iskorišćen građevinski otpad i otpad od ruševina			
<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Korišćenje građevinskog i otpada i otpada od ruševina	Ugovarači za izgradnju puteva (među ostalima)	Od Jula 2014. godine pa nadalje	
Oblikovanje lokacije za građenje i rušenje i poslovi za omogućavanje pristupačnosti lokaciji za punjenje	Privatne kompanije koje će biti ugovorene od strane Opštine	Od Jula 2014. do kraja 2019. godine: tromesečno (4,000 Evra godišnje)	Opštinski budžet (na kraju od G&R-takse za odlaganje otpada)

Zatvaranje sadašnjeg mesta za punjenje i pripremanje lokacije za izgradnu parka (izgradnja parka nije uključena)	Opština	Sredina 2016. godine (10,000 Evra)	Opština (delimično iz G&R takse za odlaganje otpada)
Identifikacija nove lokacije za punjenje za korišćenje građevinskog i otpada iz rušenja (u području Gorance)	Opština	Jul 2016. godine	
Obaveštavanje proizvođača otpada o novoj lokaciji za punjenje	Opština kroz sastanke sa svim proizvođačima građevinskog i otpada iz rušenja	Jul 2016. godine	
Nadgledanje i ocenjivanje	Inspektori	Od Jula 2014 godine pa nadalje	

Cilj 6: Kontinuirano poboljšanje čišćenja ulica**Željeni rezultat:** Čistoća ulica i javnog prostora je poboljšana

<i>Akcije / koraci / Projekti</i>	<i>Podela odgovornosti</i>	<i>Vremenski okvir i troškovi (€)</i>	<i>Finansirano od</i>
Izdvajanje sredstava za čišćenje ulica i izmena ugovora sa kompanijom za upravljanje otpadom za uključivanje dve dodatne mašine za čišćenje ulica	Opština	Januar 2015. godine	
Poboljšanje aktivnosti čišćenja ulica	Kompanija za upravljanje otpadom	Od Januara 2015. godine nadalje (6,000 godišnje)	Opštinski budžet
Ispitivanje mogućnosti za uvođenje mehanizovanog čišćenja ulica	Opština	Januar – Mart 2016. godine	
Nadgledanje i ocenjivanje	Inspektori	Od Januara 2015. godine pa nadalje	

Pregled godišnjih troškova i po aktivnosti

	Godina	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Ukupno
Cilj								
1 Pобољшanje usluga prikupljanja otpada		1,000Evra	82,250 ^{*)} Evra)	2,000 Evra	2,000 Evra	2,000 Evra	2,000 Evra	91,250 Evra
2 Promovisanje kompostiranja			150 Evra	1,750 Evra				1,900 Evra
3 Uvođenje reciklaže		1,000 Evra	7,800 Evra					8,800 Evra
4 Čišćenje divljih deponija				15,000 ^{**)E} Evra	15,000 ^{**) E} Evra			30,000 Evra
5 Korišćenje otpada iz G&R		2,000Evra	4,000 Evra	14,000 Evra	4,000 Evra	4,000 Evra	4,000 Evra	32,000 ^{***)} Evra
6 Kontinuirano poboljšanje čišćenja ulica			6,000 Evra	6,000 Evra	6,000 Evra	6,000 Evra	6,000 Evra	30,000 Evra
Ukupno		4,000Evra	100,200 Evra	38,750 Evra	27,000 Evra	12,000 Evra	12,000 Evra	193,950 Evra

Troškovi koji se pokrivaju iz Opštinskog budžeta uz sledeće izuzetke

**) Predviđeni doprinos donatora*

***) Predviđeni doprinosi od centralne vlade i donatora*

****) Delimično pokrivanje od taksi za odlaganje G&R otpada*

Aneks III. Podaci o otpadu „Sharrcem-a“

Proizvodnja otpada u 2013. godini

Vrsta otpada	Šifra otpada *)	Šifra otpada **)	Količina otpada
Mešani kućni otpad	200108	200301	35,6 tona
Metalni otpaci	160117	170405	308 tona
Polomljene cigle	101308		330 tona
Pocephane kese cementa		150101	4,2 tona
Otpad od plastične ambalaže	150102		1,9 tona
Otpad od rušenja	885032	170101	885 tona
Drvene palete	150103		81 tona

Korišćenje otpada u 2013. godini

Vrsta otpada	Šifra otpada *)	Šifra otpada **)	Količina otpada
Leteći pepeo	100102		95,316 tona
Pepeo sa dna		100101	15,281 tona
Piritski pepeo		??	7,154 tona
Polomljene cigle	101308		50 tona

*) šifre otpada prema „Sharrcem-u“

***) šifre otpada od stručnjaka za UO

